

זרקור: המחלקה לפיתוח אקדמי וההוצאה לאור

צילום: מאיה להט-קרמן

שבוע הספר, כיכר רבין, יוני 2018

תכנונו ועיצובו. אנשי הפיתוח מתנהלים מול המחלקות האקדמיות עוד מהשלבים הראשוניים של תכנון סך הקורסים במחלקה, הצורך בחידושם וברענונם והאמצעים העומדים לרשות כל מחלקה אקדמית כדי לבנות סדרי עדיפויות ולקדם את הקורסים המשמעותיים עבורה מדי שנה.

המחלקה מלווה את צוות הפיתוח של הקורס מהרעיון הראשוני והעברתו לחוות הדעת של מומחים, דרך אישורו אצל הגורמים האקדמיים המוסמכים באו"פ ועד הוצאתו לאור כחומר לימוד במדיה שונים, מודפסים ודיגיטליים.

ההוצאה לאור של האו"פ היא מהגדולות ומהוותיקות בארץ בפרסום ספרי לימוד ועיון. היא מוציאה לאור עשרות רבות של כותרים מדי שנה ברמה הגבוהה ביותר מבחינה אקדמית ופדגוגית. ספרי האו"פ נלמדים במוסדות אקדמיים רבים בישראל, והם נחשבים אבן יסוד בתרבות האקדמית בארץ.

המחלקה מלווה גם את הוצאת הספרים של האוניברסיטה הפתוחה, שמפיקה ספרי מחקר ועיון מקוריים בכל תחומי הדעת לאחר תהליך שיפוט אקדמי מוקדם. כמו כן המחלקה מוציאה לאור, בשיתוף פעולה עם גורמים נוספים, את **זמנים** – רבעון להיסטוריה, ואת **מגמות** – כתב עת בין-תחומי במדעי החברה.

המחלקה לפיתוח אקדמי וההוצאה לאור פעלו שנים רבות כשתי מחלקות נפרדות באוניברסיטה הפתוחה. הן היו למעשה שני קצותיו של תהליך אחד, אשר תחילתו ברעיון לקורס ואחריתו בהוצאה לאור של חומרים מודפסים. שיתוף הפעולה בין המחלקות הלך והתהדק, ולאחר חשיבה מעמיקה הוחלט בשנת תשע"ז על איחוד המחלקות. מאז אפריל 2018 המחלקה (המאוחדת) לפיתוח אקדמי וההוצאה לאור מנהלת את תהליכי הפיתוח באוניברסיטה הפתוחה תחת דיקנט הפיתוח וטכנולוגיות הלמידה.

תהליך הפיתוח של קורסים באוניברסיטה הפתוחה ייחודי, ומושקעות בו תשומות רבות. הפיתוח מתבצע בשיתוף פעולה מלא עם מרכז שה"ם, הפועל גם הוא תחת דיקנט הפיתוח וטכנולוגיות הלמידה. צוותי הפיתוח מורכבים מאנשי אקדמיה המציעים קורס חדש, מפתחים ומלווים את הקורס, ולצידם יועצים פדגוגיים, עורכי טקסט ומעצבים גרפיים, במאים וטסריטאים, מומחים לזכויות יוצרים ומפתחים טכנולוגיים, אנשי הוראה ולמידה – כולם חוברים יחד כדי להפיק את הקורסים הטובים ביותר.

במסגרת האיחוד והארגון מחדש של מחלקת הפיתוח וההוצאה לאור עוצב תהליך הפיתוח כך שכל קורס מקבל התייחסות כפרויקט בפני עצמו מבחינת ניהול, תקצוב,

מבנה המחלקה:

שיווקיים, דיגיטליים ואחרים המהווים מעטפת לחומרים האקדמיים.

- **המדור לטיפול בזכויות יוצרים** מסייע לצוותים המפתחים את הקורסים בהכשרת זכויות היוצרים לחומרים חיצוניים, טקסטואליים או ויזואליים.

מחלקת הפיתוח האקדמי וההוצאה לאור יצאה לדרכה עם מיזמים רבים נוספים, ובהם הפקות של מהדורות דיגיטליות וקוליות לספרי האו"פ, שיתופי פעולה עם הוצאות ספרים וגופי ידע נוספים, הפקת פודקסטים (תכניות שמע), ימי עיון והרצאות אורח. המחלקה מציבה את עצמה בחזית היצירתיות, החדשנות והטכנולוגיה של עולם הפיתוח האקדמי ומאפשרת לאוניברסיטה הפתוחה לשמור על מעמדה כמפיצת הידע האקדמי הראשונה במעלה בישראל.

- **יחידת ההפקה** מנהלת את תקציב המחלקה ותפעולה, את המחשוב ומערכות המידע ואת בית הדפוס הדיגיטלי, מהחדשניים בארץ.

- **היחידה לניהול פרויקטים** מלווה כל קורס באמצעות מנהלת פרויקט ייעודית המסייעת לקידום תהליך הפיתוח והנעתו היעילה קדימה.

- **מדורי העריכה וההתקנה** מטפלים במיומנות רבה בטקסטים אקדמיים ומסייעים לצוותים להגיש את הטקסט לסטודנטים באופן הבהיר והנהיר ביותר.

- **מדור התקשורת החזותית** מטפל בחומרים המודפסים והדיגיטליים כדי לוודא מינון נכון בין נראות לתוכן ובין עיצוב לחומר הנלמד.

- **מדור הדיגיטל-אקספרס** נותן מענה לשלל יחידות האוניברסיטה המבקשות סיוע בחומרים פרסומיים,

